מהדורה למורה – מפתח תשובות

מטרות הדף:

- להכיר מושגי יסוד בניתוח משמעות ביצירה: אירוניה, סמל, מוטיב, ארמז, נושא ורעיון, כותרת
- לזהות את המושגים הללו בדוגמאות קצרות
- לתרגל יישום המושגים בכתיבה עצמאית

גרסה רגילה – כל הפריטים.

חלק א' – הבנת המושגים

1. ב – פער בין מה שנאמר למה שקורה בפועל
2. ב – לייצג רעיון גדול מעבר למשמעות הרגילה
3. ב – פרט שחוזר כמה פעמים ויוצר חוט מקשר
4. ב – רמז ליצירה, סיפור מקראי או אירוע מוכר
5. ב – נושא הוא על מה היצירה מדברת, רעיון הוא המסר
6. ב – על הנושא, דמות או סמל ביצירה

חלק ב' – נכון או לא נכון

1. לא נכון – אירוניה היא דווקא פער בין הציפייה למציאות
2. נכון – כך מוגדר בדף
3. לא נכון – מוטיב חוזר כמה פעמים לאורך היצירה
4. נכון – כך מוגדר בדף
5. נכון – כל האמצעים האמנותיים משרתים אותו
6. לא נכון – כותרת יכולה לרמז על נושא, דמות או סמל

חלק ג' – השלמת מילים

1. סמל
2. אירוניה
3. מוטיב
4. ארמז
5. רעיון המרכזי

חלק ד' – התאמה

- 1 – ה (פער בין ציפייה למציאות)
- 2 – ד (חפץ שמייצג רעיון גדול)
- 3 – ב (פרט חוזר לאורך היצירה)
- 4 – א (רמז לסיפור מוכר אחר)
- 5 – ג (שם היצירה שמכוון את הקריאה)

חלק ה' – זיהוי ויישום

1. מוטיב - כי מדובר בפרט שחוזר כמה פעמים ויוצר חוט מקשר ביצירה
2. אירוניה - פער בין מה שנאמר למה שקורה בפועל
3. תשובה פתוחה - יש לבדוק שהתלמיד זיהה חפץ/דמות ונתן הסבר למשמעות המופשטת

חלק ו' – כתיבה יצירתית

1. התלמיד יזהה נושא ורעיון מרכזי ביצירה, וינסה לאתר סמל או מוטיב אם קיים, עם הסבר קצר

כרטיס יציאה – מה לחפש

- סמל מייצג רעיון, מוטיב חוזר כדי ליצור קשר
- דוגמה הגיונית לפער בין ציפייה למציאות
- הכותרת מכוונת את הקריאה ומרמזת על תוכן

טיפים להפעלה:

- אפשר להביא דוגמה מוכרת מהכיתה ולנתח אותה יחד לפי המושגים
- כדאי לתרגל זיהוי מושגים בטקסט קצר לפני הכתיבה העצמאית
- לחלק מהתלמידים אפשר לדלג על השאלות המסומנות כקשות

דף תרגול: משמעות - סמל, מוטיב, רעיון

דף התלמיד/ה רגיל

שם: _____ **כיתה:** _____ **תאריך:** _____

בדף זה נתרגל מושגים שעוזרים לנו להבין את המשמעות העמוקה של יצירה ספרותית - מעבר לעלילה הפשוטה.

1 חלק א' – הבנת המושגים

הקיפו את התשובה הנכונה.

1. מה זו אירוניה?

א) חזרה על פרט לאורך היצירה ב) פער בין מה שנאמר למה שקורה בפועל ג) רמז לסיפור מקראי

ד) שם היצירה

2. מה תפקיד הסמל ביצירה?

א) לחזור כמה פעמים ב) לייצג רעיון גדול מעבר למשמעות הרגילה ג) ליצור הומור

ד) לתת שם ליצירה

3. מה זה מוטיב?

א) רמז ליצירה אחרת ב) פרט שחוזר כמה פעמים ויוצר חוט מקשר ג) שם היצירה

ד) פער בין ציפייה למציאות

4. מה זה ארמז?

א) חפץ שמייצג רעיון ב) רמז ליצירה, סיפור מקראי או אירוע מוכר ג) נושא היצירה

ד) חזרה על מילה

5. מהו ההבדל בין נושא לרעיון מרכזי?

א) אין הבדל ב) נושא הוא על מה היצירה מדברת, רעיון הוא המסר ג) רעיון הוא שם היצירה

ד) נושא הוא רק בשירה

6. מה יכולה הכותרת לרמז עליה?

א) רק על שם הסופר ב) על הנושא, דמות או סמל ביצירה ג) רק על אורך היצירה

ד) על מספר העמודים

2 חלק ב' – נכון או לא נכון

סמנו ✔ נכון או ✘ לא נכון.

#	משפט	✔ נכון	✘ לא נכון
1	אירוניה היא כאשר מה שקורה תואם בדיוק את הציפיות	☐	☐
2	סמל יכול להיות חפץ, דמות, צבע או מקום	☐	☐
3	מוטיב חוזר רק פעם אחת ביצירה	☐	☐
4	ארמז מוסיף רובד משמעות מהמקור אל היצירה החדשה	☐	☐

#	משפט	✔ נכון	✘ לא נכון
5	הרעיון המרכזי הוא הלב של היצירה	☐	☐
6	כותרת יצירה לעולם לא קשורה לתוכן שלה	☐	☐

3 חלק ג' – השלמת מילים

השלימו את המילה החסרה.

1. ה_____ הוא חפץ או דמות שמייצגים רעיון גדול ומופשט

2. כאשר יש פער בין מה שנאמר למה שקורה בפועל, זו _____

3. פרט שחוזר כמה פעמים ביצירה נקרא _____

4. רמז לסיפור מקראי או ליצירה אחרת נקרא _____

5. ה_____ הוא המסר או התובנה שהיצירה אומרת על הנושא

4 חלק ד' – התאמה

התאימו: כתבו ליד כל מספר את האות המתאימה מהעמודה השמאלית.

1. אירוניה	___	**א.** רמז לסיפור מוכר אחר
2. סמל	___	**ב.** פרט חוזר לאורך היצירה
3. מוטיב	___	**ג.** שם היצירה שמכוון את הקריאה
4. ארמז	___	**ד.** חפץ שמייצג רעיון גדול
5. כותרת	___	**ה.** פער בין ציפייה למציאות

5 חלק ה' – זיהוי ויישום

ענו בקצרה.

1. בסיפור חוזר שוב ושוב תיאור של שעון עצר. איזה מושג זה מדגים ולמה?

2. דמות אומרת 'איזה יום נפלא' ביום שבו הכל השתבש. איזה מושג זה מדגים?

3. כתבו דוגמה אחת משלכם לסמל מתוך סיפור או שיר שקראתם, והסבירו מה הוא מייצג

6 חלק ו' – כתיבה יצירתית

כתבו תשובה מלאה במשפטים שלמים.

1. בחרו יצירה (סיפור, שיר) שלמדתם וכתבו: מהו הנושא שלה? מהו הרעיון המרכזי? האם יש בה סמל או מוטיב?

כרטיס יציאה

מה ההבדל בין סמל למוטיב?

תנו דוגמה לאירוניה מהחיים שלכם

למה חשוב לשים לב לכותרת של יצירה?

איך הרגשתי בשיעור? ☹ 😐 🙂 😀